

Suuren paaston valmistusviikot. Publikaanin ja fariseuksen sunnuntain jälkeisen viikon maanantai

Päivän epistola

(2. Piet. 1: 20 – 2: 9)

”Rakkaani, ennen muuta teidän on oltava selvillä siitä, etteivät pyhien kirjoitusten ennustukset ole kenenkään omin neuvoin selitettävissä. Yksikään profeetallinen sana ei ole tullut julki ihmisten tahdosta, vaan ihmiset ovat puhuneet Pyhän Hengen johtamina sen, minkä ovat Jumalalta saaneet. Israelin kansan keskuudessa esiintyi kuitenkin myös vääriä profeettoja ja samoin on teidänkin joukkoonne ilmestyvä vääriä opettajia. He salakuljettavat teidän keskuuteenne tuhoisia harhaoppeja, jopa kieltävät herransa, joka on ostanut heidät omikseen. Pian he kuitenkin saattavat itsensä tuhoon. Heidän irstasta menoaan lähtevät monet seuraamaan, ja näiden takia totuuden tie tulee häväistyksi. Ahneudessaan he pyrkivät käyttämään teitä hyväkseen esittämällä tekaistuja tarinoita. Mutta heille muinoin langetettu tuomio on yhä voimassa, heidän tuhonsa odottaa heitä. Ei Jumala säästänyt enkeleitäkään, jotka olivat tehneet syntiä, vaan syöksi heidät kahleissa manalan pimentoihin odottamaan tuomion toteutumista. Eikä hän säästänyt muinaisajan maailmaa, vaan antoi vedenpaisumuksen hyökyä yli jumalattoman ihmiskunnan. Kuitenkin hän pelasti Nooan, vanhurskauden julistajan, ja seitsemän muuta. Jumala tuomitsi Sodoman ja Gomorran kaupungit polttamalla ne poroksi ja antoi näin varoittavan esimerkin vastaisten aikojen jumalattomille. Sen sijaan hän pelasti hurskaan Lootin, jonka mieltä jumalattomien riettaus painoi. Päivästä päivään tuo hurskas mies sydämessään kärsi, kun hän joutui elämään heidän keskellään ja katselemaan ja kuuntelemaan heidän jumalattomuuttaan. Herra siis voi pelastaa koetuksesta ne, jotka häntä pelkäävät, mutta jumalattomien hän antaa rangaistuksen alaisina odottaa tuomion päivää.”

Pyhien kirjoitusten ennustukset tarkoittavat profetioita. Vanhan testamentin profetiat eivät ole ”mukavaa luettavaa”, vaan ne ovat varoituksia tulevasta ajasta sisältäen usein mahdollisen rangaistuksen. Samalla tavoin apostoli Paavali kirjoitti lopun ajasta. Kyse ei ollut rauhan ja turvallisuuden julistuksesta. Tällaista profetiaa ei ihminen voinut tehdä tai tulkita, vaan tällainen ilmoitus tuli Jumalalta ja ihminen julisti sen Pyhän Hengen innoittamana. Tällä kirjoittaja tarkoittaa sitä, että jokin profetia tai opetus tuli opettaa sillä tavoin, kuin se oli alun perin opetettu, uutta tulkintaa ei saa tehdä. Esimerkiksi Pietarin vastaus Jeesukselle: ”Sinä olet Messias, elävän Jumalan poika” (Matt. 16: 16), on ymmärrettävä asiana, jota ei saa uudelleen tulkita. Tämän toteamuksen vahvistaa Jeesus: ”Tätä ei sinulle ole ilmoittanut liha eikä veri, vaan minun Isäni, joka on taivaissa”

(Matt. 16: 7). Helluntaina opetuslapsiin vuodatettiin Pyhä Henki. Kirkolla on Pyhä Henki. Näin Kirkko jatkaa oikeaa tulkintaa profetioista.

Seuraavaksi kirjoittaja tuo esille suurimman huolensa ja varoittaa seurakuntiin tulevista vääristä opettajista, joista osa kieltää jopa ”herransa”. Kyse ei ole Jumalan kieltävistä ihmisistä, vaan sellaisista, jotka kieltävät Jumalan tuomion. Tällaisia esiintyi jo Vanhassa testamentissa (Ps. 10: 11, 13; 14: 1; 73: 11). Titus -kirjeen mukaan ne, jotka hylkäävät Jumalan antaman lain hylkäävät samalla lain antajan (Tit. 1: 16).

Väärä opetus johtaa myös väärään toimintaan, kirjoittaja mainitsee ”irstauden”. Näin ”totuuden tie” eli kristillinen elämäntapa tulee häväistyksi. Kristityn pitää olla esikuvana omassa yhteiskunnassaan elämällä oikein.

He opettavat väärin. Heidän tarkoituksensa on hyötyä seurakuntalaisista. Mutta he tulevat saamaan tuomionsa. Vanhempi käännös ilmaisee asian: ”heidän tuomionsa valvoo, eikä heidän perikatonsa torku”. Sanavalinnoilla kirjoittaja antaa vastauksen näille väärille opettajille, jotka väittivät Jumalan nukkuvan (1. Kun. 18: 27, profeetta Elian sanoista Baalin profetoille). Tuomio on tuleva väärille opettajille, niin kuin se jo oli tullut langenneille enkeleille.

Jakeiden 4 – 8 asiat ovat samoja, mitä käsitellään Juudaan kirjeessä (Juud. 5 – 7). Enkelit syöstään ”manalan pimentoihin”. Muita suomennoksia ovat pimeyden kuilu ja helvetti. Kreikkalainen sana on ”tartarus” ja sitä käytetään kreikkalaisessa ja juutalaisessa perinteessä. Kreikan mytologiassa Tartarus oli titaanien vankila. Kyseessä on maanalainen paikka, jossa jumalattomia rangaistaan. Sana on tavattu Raamatussa vain tässä kohdassa. Nykyisen suomennoksen käyttämä sana manala on muinaissuomalainen sana, joka kuvaa vainajien olinpaikkaa (vainajala).

Tuhon omaksi joutui myös maailma Nooan aikaan jumalattomain tähden. Nooa eli oikein ja hän antoi aikalaisilleen mallin vanhurskaasta elämäntavasta (Hepr. 11: 7). Kun muut eivät noudattaneet Nooan antamaa esimerkkiä, he tuhoutuivat. Vain Nooa ja seitsemän muuta vanhurskasta pelastuivat. Samanlaisen jumalattomuuden tähden paloi ”poroksi Sodoman ja Gomorran kaupungit. Vain hurskas Loot pelastui. Opetus on siinä, että tämä aikaisempi historia toteutuu myös tulevaisuudessa seurakunnissa. Jumala pelastaa vanhurskaat rangaistukselta, mutta jumalattomia odottaa tuomio.

Päivän evankeliumi

(Mark. 13: 9 – 13)

”Herra sanoi opetuslapsilleen: ”Pitäkää varanne! Teidät viedään oikeuteen ja teitä piestään synagogissa. Maaherrojen ja kuninkaiden eteen te joudutte minun nimeni tähden, todistukseksi heille. Mutta sitä ennen on evankeliumi julistettava kaikille kansoille. Kun teitä viedään luovutettavaksi viranomaisille, älkää etukäteen olko huolissanne siitä mitä puhuisitte. Puhukaa ne sanat, jotka teille tuona hetkenä annetaan. Silloin ette puhu te, vaan Pyhä Henki. ”Veli antaa veljensä surmattavaksi, isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiaan vastaan ja tuottavat heille kuoleman. Kaikki vihaavat teitä minun nimeni tähden, mutta se, joka kestää loppuun asti, pelastuu.”

Samaa opetusta löytyy muiltakin evankelistoilta (Matt. 10: 17 – 22; 28: 19, Joh. 16: 2, Luuk. 12: 11 – 12, 51 - 53).

Oikeudella tarkoitetaan juutalaisten omia paikallisia oikeusistuimia, ne ovat usein olleet samanaikaisesti sekä maallisia että uskonnollisia oikeusistuimia. Esimerkiksi apostoli Paavali oli tuomittu ruoskittavaksi tällaisessa istuimessa (2. Kor. 11: 24). Maaherroja ja kuninkaita löytyi myös Palestiinasta (Pontius Pilatus ja Herodes Antipas). Tähän ajanjaksoon liittyy myös keisari Neron aloittama vaino kristittyjä kohtaan.

”Minun nimeni tähden” kertoo, että oikeuteen joutuu sen takia, että on tunnustanut Jeesuksen Kristukseksi. ”Todistukseksi heille” viittaa vainoajia kohtaavaan viimeiseen tuomioon. He eivät kykene muuttamaan totuutta. Vainoajat joutuvat vastaamaan toiminnastaan Jumalan edessä.

Jakeen 10 sanasto antaa ymmärtää, että se on todennäköisesti evankelistan oma lisäys alkuperäiseen tekstiin: ”Mutta sitä ennen on evankeliumi julistettava kaikille kansoille.” Jae 9 jatkuisi luonnollisella tavalla jakeena 11. Lisäksi jos jae 10 olisi Jeesuksen omaa puhetta, niin varhaiskirkossa ei olisi epäilty pakanalähetyksen aloittamista. Tämä lisäys on hidastanut lopun ajan odottamista, sillä” ensin ”on evankeliumi julistettava kaikille kansoille”. Jeesuksen antamassa lähetyskäskyssä on myös mainittu kaikkien kansojen tekeminen Jeesuksen opetuslapsiksi (Matt. 28: 19).

Varhaisessa kirkossa kiinnitettiin huomiota ensin sanoihin ”todistukseksi heille”. Se ymmärrettiin ”todistukseksi heitä vastaan”. Sitten siihen liitettiin Paavalin sanat: ”Heidän äänensä on kaikunut kaikkialle, heidän sanansa maan ääriin asti” (Room. 10: 18). Paavali oli kirjoittanut tekstinsä noin kymmenen vuotta ennen Jerusalemin tuhoa. Ennen tämän päiväistä tekstiä Jeesus opetuslapsineen

keskusteli Jerusalemin kohtalosta. Yhteenkoottuna nämä asiat, tulkinta oli, että juutalaisten uskonnollisten johtajien olisi pitänyt ymmärtää uskon nopeasta leviämisestä se, että Jeesus todella on Kristus, Messias. Usko oli levinnyt kaikkialle. Mutta kun he eivät sitä hyväksyneet, niin se oli todistus heitä vastaan ja oli osaltaan aiheuttamassa Jerusalemin tuhoa.

”Silloin ette puhu te, vaan Pyhä Henki.” Tämä teksti ei kiellä valmistautumista puhumiseen viranomaisten edessä. Sen tarkoitus on, ettei viranomaisten eteen joutuvien tarvitse olla etukäteen huolestunut asiasta.

”Veli antaa veljensä surmattavaksi” viittaa juutalaiseen ajattelumalliin siitä, mitä tapahtuu ”viimeisinä aikoina”. Jopa perheenjäsenet asettuvat toisiaan vastaan. Tämä tapahtuu ”minun nimeni tähden”. Jeesuksen tunnustava voi joutua vihatuksi niiden taholta, jotka eivät Häntä tunnusta. Tekstimme viimeinen jae on tarkoitettu uskoville: ”se, joka kestää loppuun asti, pelastuu.” Uskovaisilla pitää olla kärsivällisyyttä koettelemuksissa.